

Renata Dulian
Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej
Kraków

Gromadzenie Druków Zwartych w Bibliotece Głównej PAT

Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie od 1991 roku prowadzi rejestrację nabytków w systemie komputerowym MAK, natomiast szczegółowy opis dokumentów odbywa się od 1997 w systemie VTLS. Obecnie w komputerowej bazie Gromadzenia w systemie MAK znajduje się 32 107 rekordów i uzupełnia się je na bieżąco o nowe rekordy.

W tym artykule omówię sposób gromadzenia druków zwartych w bibliotece PAT.

Biblioteka ta jest kontynuacją zlikwidowanej biblioteki Wydziału Teologicznego UJ, a obecnie jej główna siedziba mieści się w Krakowie przy ul. Podzamcze 8. W ramach tej biblioteki istnieją również biblioteki wydziałowe: Biblioteka Wydziału Historii Kościoła, Biblioteka Wydziału Filozoficznego, oraz biblioteki instytutowe: Biblioteka Instytutu Liturgicznego, Biblioteka Międzywydziałowego Instytutu Bioetyki¹. Biblioteka Główna gromadzi zbiory z dziedziny teologii, filozofii, historii Kościoła i szeroko pojętej literatury religijnej, obecnie również w szerszym zakresie z prawa kanonicznego ze względu na powstanie Instytutu Prawa Kanonicznego. Biblioteki instytutowe i wydziałowe prowadzą niezależny, choć skoordynowany system gromadzenia literatury w obrębie swojego profilu. Oprócz literatury w profilu naszej biblioteki gromadzi się różnego rodzaju encyklopedie, słowniki, bibliografie ogólne i specjalistyczne.

Opis bibliograficzny zawiera następujące pola: autor, pseudotypuł, hasło-imprensa, ciało korporatywne, tytuł, adres

---

¹ Ks. Bednarczyk J: *Biblioteka Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie*, *Analecta Cracoviensia*, R. 30-31, 1998-1999, s. 425-433.

bibliograficzny, serii, uwag inwentarza, inwentarza, które stanowi podstawę wydrukowania książki inwentarzowej biblioteki. Baza Gromadzenia zawiera następujące indeksy: autorski, tytułowy, wydawnictw, serii, sygnatur, numeru inwentarza, źródła nabycia.

Księga inwentarzowa, drukowana komputerowo zawiera następujące podpole: nr inwentarza, lokalizacja, sygnatura, data druku, autor, tytuł, tomy, liczba voluminów, miejsce wydania, rok wydania, sposób nabycia, rachunek, źródło nabycia, data wpisu, cena, wartość, uwagi, sygnatura. Nr inwentarza jest kolejnym numerem od 1 dokumentu łamanym przez cyfry bieżącego roku. Prowadzi się ciągłość numeracji inwentarzowej w poszczególnych latach, wpisując jedynie nową datę przy zmieniającym się roku. Do tej pory były to dwie ostatnie cyfry danego roku np. nr inwentarza /99, a obecnie od roku 2000, wpisuje się całą datę. Został utworzony indeks numeru inwentarza, który umożliwia wyszukiwanie dokumentu według tego numeru. Indeks w praktyce jest bardzo przydatny, pozwala wyeliminować pomyłki w kolejności wpisywania numerów inwentarzowych. Po zakończeniu danego roku, a obecnie po zakończeniu każdego miesiąca jest drukowana księga inwentarzowa. Pole sposób nabycia rejestruje sposób nabycia danej książki do biblioteki. Stosujemy tutaj oznaczenia literowe: K - Kupno, D - Dar, W - Wymiana, B - kupno za pieniądze z KBN, K/ Ancora - zakupy za pośrednictwem księgarni Ancora w Rzymie. W podpolu źródło nabycia wpisuje się źródło, skąd książka znalazła się w bibliotece np. z wydawnictwa m, od ks. Józefa Tischnera. Został utworzony indeks źródeł nabycia, który pozwala w praktyce na prowadzenie danych statystycznych, dotyczących np. ofiarodawców książek dla biblioteki. Ile i kto podarował jakich pozycji bibliotece, bądź ile zakupiono książek z danego źródła. Książki wpisane w komputerze zostają oznaczone nr inwentarza wraz z ceną na stronie redakcyjnej, na środku dołu strony np.: 1/99 D 15,00 zł, a więc numer inwentarza, sposób nabycia, w tym przykładzie D, czyli dar oraz cena danej książki. Na wewnętrznej stronie w prawym dolnym rogu końcowej okładki wpisuje się numer systemowy książki. Książki są następnie układane formatami według tych numerów

systemowych. Umożliwia to wyszukanej danej pozycji jeszcze przed nadaniem jej sygnatury. Dzieli się je na trzy podstawowe formaty I do 21 cm, II od 21 cm -26 cm, III powyżej 26 cm.

Biblioteka PAT nie otrzymuje egzemplarza obowiązkowego, co jest poważnym utrudnieniem, ponieważ dałoby to możliwość gromadzenia wszystkich wydawanych pozycji z naszego profilu. Tak więc dokumenty w naszej bibliotece pochodzą głównie z kupna, darów, wymiany. Bardzo liczne i cenne są dary zarówno od osób świeckich jak i duchownych. Są to kolekcje zbiorów np. dar Jana Pawła II², zmarłych ks. K. Bukowskiego i ks. Józefa Tischnera, ks. B. Przybyszewskiego, a także dary po wielu zmarłych proboszczach i księżach, od instytucji kościelnych np. seminarium itp. Na bieżąco wiele osób prywatnych, księży i autorzy książek darują je bibliotece. Niezwykle cenne książki otrzymujemy od kardynała Franciszka Macharskiego - Wielkiego Kanclerza Akademii. Otrzymujemy również książki z rektoratu naszej uczelni. Obecny rektor akademii ks. biskup Tadeusz Pieronek podarował cenną kolekcję ze swoich zbiorów prywatnych do biblioteki. Duży dar otrzymaliśmy od bpa Jana Szkodonia, bpa Kazimierza Nycza, bpa Albina Małysiaka i wielu innych, których nie sposób wymienić, ale zostają odnotowani w naszych kartotekach i statystykach.

Niektóre z wydawnictw katolickich przysyłają nam egzemplarze gratisowe np. *Wydaw. WAM. Księży Jezuitów, Wydaw. Bratni Zew, Wydaw. M, Wydaw. Pomoc Misjonarzy Krwi Chrystusa z Częstochowy, Unum, Wydaw. Sióstr Loretanek, Wydaw. Karmelitów Bosych, Pallottinum, Wydaw. OO. Benedyktynów z Tyńca, Wydaw. PAT, Wydaw. Św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Wydaw. ITK, Archidiecezjalne Wydaw. Łódzkie, Stowarzyszenie Ewangelizacji przez Media List, Warmińskie Wydaw. Diecezjalne Hosianum, Wydaw. Diec. Pelplińskiej Bernardinum.*

Omawiając sposób gromadzenia dokumentów w naszej bibliotece, trzeba zwrócić uwagę na ogromną produkcję, wydawanej literatury z profilu naszej biblioteki przez wydawnictwa świeckie i przez coraz większą ilość wydawnictw

---

² tamże, s. 428.

kościelnych. Nie prowadzi się dokładnej rejestracji tych wydawnictw, szacuje się, że jest ich około 120. Wśród nich około 80-90 jest aktywnych, co potwierdza ich udział w Targach Książki Katolickiej. Podobna liczba oficyn znalazła się w Centrum Informacji o książce, nie ma tam kategorii wydawnictwa katolickie, jednak jako religijne określa się około 100 edytorów³. Przy ogromnej produkcji wydawniczej i braku rozwoju poszczególnych szczebli bibliotek kościelnych gromadzenie nowo wydawanej literatury stanowi problem zarówno dotyczący sposobu selekcji kupowanych nowości, jak i finansowy przy obecnych cenach książek.

W roku 1997 powstało Stowarzyszenie Wydawców Katolickich. Już drugą kadencję prezesem pozostaje ks. Marek Otolski. Głównym celem stowarzyszenia według statutu jest „Działalność na rzecz misji Kościoła katolickiego prowadzonej przez ruch wydawniczy, kształtowanie katolickiego środowiska wydawniczego oraz rozwijanie współpracy wydawców Katolickich”⁴, a także ustanowienie forum wspólnego działania, umożliwiającego koordynowanie planu wydawniczego, uruchomienie silnych mechanizmów kolportażu, reklamy i sprzedaży książek⁵. Stowarzyszenie Wydawców Katolickich jest wyłącznym organizatorem Targów Wydawców Katolickich oraz Świątecznego Kiermaszu Wydawców Katolickich na KUL-u, a także prezentacji polskich książek katolickich na innych imprezach wystawienniczo-handlowych w Polsce i za granicą m. in. na warszawskich Międzynarodowych Targach Książki oraz Targach Książki we Frankfurcie nad Menem. Targi Wydawców Katolickich odbywają się raz w roku, zawsze w pierwszy weekend po świętach Wielkiej Nocy na warszawskich Stegnach. Początkowo ich miejscem były sale dolnego Kościoła pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia przy ul. św. Bonifacego. Z czasem, gdy zaczęło brakować miejsca przeniesiono je do sali gimnastycznej położonej opodal szkoły podstawowej. Co roku na targach prezentowanych jest kilka

---

³ Frołow J.: *Raport o książce katolickiej*, Warszawa, Biblioteka Analiz, 2001, s. 33.

⁴ Frołow J.: *Raport o książce katolickiej*, s. 72.

⁵ tamże, s. 72.

tysięcy tytułów ze wszystkich dziedzin życia Kościoła, literatury filozoficznej i teologicznej, biografii, modlitewników, literatury pięknej dla dorosłych i dla dzieci, książek motywacyjnych, plakatów, czasopism, gier planszowych, publikacji elektronicznych, kaset audio i wideo. Targom towarzyszą liczne imprezy promocyjne - spotkania z autorami, panele dyskusyjne, konferencje prasowe, wystawy. Od 1997 roku ogłaszane są wyniki na „Katolicką Książkę Roku”. Każdy z wystawców ma prawo wystawić dwie pozycje ze swojego katalogu, które następnie oceniane są przez specjalnie powołane jury. Od 1998 roku przyznawana jest nagroda wydawców katolickich „Feniks”. Rywalizacja przebiega w ośmiu kategoriach literackiej, edytorskiej, nauk kościelnych, serii wydawniczej, albumów, autora zagranicznego, tłumacza oraz książek dla dzieci. Spośród nominowanych w poszczególnych kategoriach wybierany jest laureat nagrody głównej, tzw. „małymi Feniksami” są honorowani przedstawiciele środków masowego przekazu, dziennikarze, redaktorzy, specjaliści od marketingu, którzy promują książkę katolicką. Od 1998 roku Stowarzyszenie Wydawców Katolickich organizuje na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Świąteczny Kiermasz Wydawców Katolickich. Pomysłodawcami tej imprezy są ks. Marek Otolski oraz ks. Kazimierz Pek - rektor lubelskiego seminarium marianów.

Obok tradycyjnych sposobów penetrowania literatury, a więc agend wydawniczych, katalogów poszczególnych wydawnictw ważnym środkiem elektronicznego zamawiania i śledzenia nowości są informacje zamieszczane w internecie.

Bardzo przydatny pod tym względem jest Katolicki Serwis Wydawniczy dostępny pod adresem www.swk.pl. Zamieszczane są tutaj informacje, dotyczące nowości wydawniczych, ważnych wydarzeń, związanych z książką katolicką. Przedstawione są tutaj oferty wielu wydawnictw katolickich. Wprowadzono podział na wydawnictwa diecezjalne, zakonne, akademickie, chrześcijańskie i inne. Z wydawnictw diecezjalnych są reprezentowane Bernardinum - Wydaw. Diecezji Pelplińskiej, Biblos - Wydaw. Diecezji Tarnowskiej, Promyczek - Wydaw. Diecezji Tarnowskiej, Gaudium - Wydaw. Diecezji Lubelskiej, Wydaw. Archidiecezji

Przemyskiej, Księg. Św. Jacka - Wydaw. Archidiecezji Katowickiej, Tum - Wydaw. Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, Wydaw. Archidiecezji Łódzkiej, Ottonianum - Wydaw. Archidiecezji Szczecińsko-Kamienieckiej, Jedność - Wydaw. Diecezji Kieleckiej, Drukarnia i Księg. Św. Wojciecha - Wydaw. Archidiecezji Poznańskiej, Wydaw. Diecezjalne Sandomierz, Wydaw. Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, Wydaw. i Poligrafia Diecezji Rzeszowskiej, Wydaw. Duszpasterstwa Rolników, Wydaw. Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej Kościół Obrządku Gregokatolickiego.

Wśród wydawnictw zakonnych są reprezentowane wydawnictwa, Alleluja - Wydaw. Zgromadzenia Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa (Zmartwychwstańcy), Apostolicum - Wydaw. ks. Pallotynów, Biblioteka Ziemi Świętej - Wydaw. Fundacja Komisariat Ziemi Świętej, Bratni Zew - Wydaw. OO. Franciszkanów (OFMConv) z Krakowa, Calvarianum - Wydaw. OO. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej, Hlondianum - Wydaw. Towarzystwa Chrystusowego, Niepokalanów - Wydaw. OO. Franciszkanów, Franciszkańskie Wydaw. Św. Antoniego, Pallottinum - Wydaw. ks. Pallotynów, Wydaw. Księży Marianów, publikacje Kurii Prowincjonalnej Braci Mniejszych Kapucynów w Krakowie, Wydaw. Braci Kapucynów, Wydaw. Salwator - Wydaw. Prowincji Polskiej Towarzystwa Boskiego Zbawiciela, Wydaw. i Poligrafia Kurii Prowincjonalnej Zakonu Pijarów, Wydaw. Homo Dei-Warszawskiej Prowincji Redemptorystów, Oficyna Wydaw. Oratorium, Wydaw. OTD - Wydaw. Stowarzyszenia Troski o Dzieci i Młodzież im. ks. Bronisława „Oratorium Twój Dom”, Księg. Paulistek - Zgromadzenia Córek Św. Pawła w Lublinie, Wydaw. Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy (ITKM), W Drodze - Wydaw. Polskiej Prowincji Dominikanów, Tyniec - Wydaw. Benedyktynów, Wydaw. Księży Sercanów, Verbinum, Wydaw. WAM, Wydaw. Oriońskie, Pomoc - Wydaw. Misjonarzy Krwi Chrystusa, Wydaw. „Palabra” - Wydaw. Misjonarzy Klaretynów, Wydaw. Krakowskiej Prowincji Karmelitów Bosych, Wydaw. Sióstr Niepokalanek, Wydaw. Sióstr Loretanek, Wydaw. Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym IHS.

Z wydawnictw akademickich są reprezentowane Wydaw. Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu, Wydaw. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, publikacje Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Wydaw. Tow. Nauk. KUL, Wydaw. Nauk. PAT w Krakowie, Hosianum - Wydawnictwo WSD Metropolii Warmińskiej w Olsztynie, Wydaw. Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydaw. Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, Fundacja Rozwoju KUL, Wydaw. Instytutu Studiów nad Rodziną, Wydaw. Wydziału Teologicznego UAM, Biblioteka Misyjnego Seminarium Duchownego Księży Werbistów. Wśród innych wydawnictw są reprezentowane Oficyna Wydaw. AK, Oficyna Wydaw.-Poligraficzna Adam, Firma Paganini, Wydaw. Światło-Życie, Wydaw. Biały Kruk, Wydaw. Zakładu Geografii Religii Instytutu Geografii UJ, Wydaw. Fronda, Wydaw. Vox Domini, Agencja Wydaw. i Reklamowa Akces, Wydaw. Antyk, Wydaw. Czuwajmy, Wydaw. Norbertinum, Biblioteka Więzi, Biblioteka Niedzieli, List - Stowarzyszenie Ewangelizacji przez Media, Wydaw. Homini, Wydaw. Exter, Wydaw. PPH Arka, Inst. Wydaw. Pax, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Wydaw. Vocatio, Wydaw. CompuSoft - Wydaw. Ruchu Rodzin Nazaretańskich Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, Fundacja pro Caritate, Kairos - Wydaw. Stowarzyszenia Pomocy Wydaw. Katolickim na Ukrainie, Oficyna Wydaw. „W Misji”, Dom Wydaw. Rafael, Wydaw. M, Inicjatywa Wydaw. „Jerozolima”, Wydaw. Fundacji Servire Veritati Instytutu Edukacji Narodowej, Wydaw. Powiernik Rodzin, Wydaw. Hejnał, Wydaw. Multimedialne Emaus, Wydaw. Multimedialne „Marana Tha”.

Wydaw. Chrześcijańskie reprezentują Sklepik Centrum Kultury Prawosławnej, Wydaw. Pielgrzym Polski, (Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w RP), Fundacja „Słowo Nadziei”, Chrześcijańskie Nowości Wydawnicze, Centrum Chrześcijańskiej Literatury „Jack”, Wydaw. „Aetos”, Agencja Wydaw. - Handlowa „CEF Press”, Wydaw. Falco-Kanon, Wydaw. Chrześcijańskie „Life Publishers”, Wydaw. Zrzeszenia Wolnych Badaczy Pisma Świętego „Na straży”, Wydaw. Łaska i Pokój, Kościół Wolnych Chrześcijan w RP, Wydaw. Koinomia - Chrześcijańska Fundacja

Życie i Misja. Dostępne są również informacje i strony internetowe księgarń i hurtowni katolickich np. Księg. Mateusza, Klub Książki Katolickiej z Poznania, Księg. wysyłkowa Św. Maksymiliana z Krakowa, Księg. Telewizji Niepokalanów II, Prodoks - promotor dobrej książki z Nowego Sącza, Wydawnictwo 8 i hurtownia książek katolickich z Katowic, hurtownia Rhema z Krakowa, Hurtownia i Księgarnia Katolicka Logos z Krosna, Hurtownia Św. Pawła, Księgarnia Ligi Małżeństwo Małżeństwu, Rubikon - Wydawnictwo i hurtownia książek o tematyce religijnej.

Obecnie funkcjonuje największa internetowa księgarnia akademicka MATEUSZ, dostępna pod adresem www.kmt.pl prowadzona przez zespół jednego z największych i najstarszych serwisów chrześcijańskich www.mateusz.pl.

Biblioteka PAT jest biblioteką naukową, dlatego bardzo przydatna przy gromadzeniu książek jest naukowa księgarnia internetowa IKA, dostępna pod adresem www.ika.edu.pl.

Jak również wydawane tradycyjnie „Forum Książki” - bezpłatny dodatek do „Forum Akademickiego” zawierający nowości wydawnictw uczelnianych i naukowych, którego wydawcą jest Akademicka Oficyna Wydawnicza w Lublinie oraz dysponenda wydawnictw uczelnianych, wydawana przez Stowarzyszenie Wydawców Naukowych.

Obecnie przy rozwoju księgarń internetowych i portali korzysta się z nich przy gromadzeniu książek w bibliotece np. z portalu www.ksiazki.pl, www.onet.pl czy księgarń internetowych np. Universitas - www.universitas.com.pl, Znak - www.znak.com.pl i wielu innych. Niektóre wydawnictwa i księgarnie internetowe wysyłają obecnie internetowe biuletyny, zawierające informacje o nowościach. np. Wyd. DiG, Księgarnia Mateusz. Stosuje się również tradycyjne sposoby zamawiania książek z wydawnictw drogą listową, a także odkładanie książek na tzw. półkach księgarskich. Wydawnictwa wielotomowe i seryjne zamawia się poprzez ich prenumeratę. Obecnie większość książek zamawia się przez księgarnię Logos Papieskiej Akademii Teologicznej.

Jeśli chodzi o wydawnictwa zagraniczne to sprowadza się je głównie przez księgarnię Ancorę w Rzymie, otrzymujemy też

dary od instytucji i osób zza granicy np. *Totus Tuus Marika* i *Antoon von Vliet*, *Pontificia Universitas Lateranensis*, *Pontificia Universitas Sancta Croce* i in. Prowadzona jest wymiana zarówno czasopism jak i książek za czasopismo *Analecta Cracoviensia*.

Przy wyszukiwaniu nowości pomocne są recenzje książek zamieszczane w czasopismach religijnych np. w *Źródle*, *Gościu Niedzielnym*, *Tygodniku Powszechnym*, *Niedzieli itp.*, a także strony internetowe Katolickiej Agencji Informacyjnej *e.kai.pl*, strona internetowa Kościoła w Polsce *www.opoka.org.pl*, serwisu Mateusz - *www.mateusz.pl*. Ważnym punktem informacyjnym o wydawnictwach, hurtowniach i księgarniach jest Centrum Informacji o książce www.ciok.pl, która wydaje katalog składkowy Polska Książka, największy wykaz tytułów dostępny na polskim rynku, *Księgarnie i Hurtownie, cz. 1, Wydawcy, cz. II*. Dostępne są wersje książkowe, CD, dyskiety oraz biuletyn *Zapowiedzi Wydawnicze*. Centrum posiada bazy tytułów książek, bazy księgarń, bazy wydawców, bazy hurtowni. Centrum Informacji o Książce wydało na CD Katalog Książki Katolickiej. Jest to pierwsza publikacja tego typu, dotycząca książki katolickiej. Przy ciągle nowo powstających wydawnictwach, księgarniach i hurtowniach, takie informacje są bardzo cenne. Od stycznia 2000 ukazuje się fachowy dwutygodnik „Biblioteka Analiz”, w którym przedstawiane są analizy rynku wydawniczo-księgarskiego, obszerne prezentacje firm, bieżące informacje o rynku książki, najciekawsze inicjatywy wydawnicze.

Wydaje się, że biblioteka PAT winna być Narodową Wszechnicą, gromadzącą egzemplarz obowiązkowy szeroko pojętej literatury religijnej, promieniującą zarówno na Polskę południową, jak i nasz kraj. Biblioteka PAT jest zrzeszona w Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, a federacja ta należy do BETH - Bibliothèques Européennes de Théologie (dawną nazwą CIABT - Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie) Biblioteka PAT współpracująca z wieloma bibliotekami w świecie stanie w szranki światowych uniwersyteckich bibliotek kościelnych w perspektywie nowo budowanej Biblioteki na kampusie w Krakowie-Pychowicach.